

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי

עמותה רשומה מס' 580394229
דוח מס' 7 | חשון תשס"ט | נובמבר 2008

דוח אנליזה

מידות שיקוף ודירוג מלכ"רים
חברה לתועלת הציבור

תוכן מסמך זה מוגן בזכויות יוצרים של מידות חברה בע"מ לתועלת הציבור | השימוש במסמך זה נועד לצורך אישי או מחקרי בלבד | מידות איננה אחראית לכל נזק שעלול להיגרם במישרין או בעקיפין בשל השימוש בדוח זה ו/או הסתמכות עליו לרבות של צדדים שלישיים | אין להעתיק בכל אמצעי שהוא ו/או להפיץ מסמך זה ללא רשות מפורשת ממידות | אין לצטט ו/או להפנות לכל ממצא, ניתוח ו/או מסקנה המופיעים במסמך זה ללא רשות מפורשת ממידות | מידות איננה גורם ממלכתי ו/או גורם פיקוח, בקרה או חקירה ואיננה מתיימרת או מסוגלת לוודא באופן מוחלט כי במסגרת הארגון או על ידי פרטיו לא מבוצעות עבירות מנהליות ו/או פליליות | כמו כן, ממצאי הדוח ומסקנותיו מוגבלים לתקופת הבדיקה ולמידע שהועמד לרשותה על ידי אנשי הארגון ומחזיקי העניין בו, לרבות הצהרות ומסמכים החתומים על ידי נושאי משרה בארגון והאמורים לשקף נאמנה את פני המציאות.

מידות עומדת מאחרי הדוח להלן ונושאת באחריות הציבורית לאמור בו | עם זאת, ייתכן ונפלה שגגה בעיבוד המידע או בהכללתו ובהצגתו | סל"ח | אם פרט, ממצא או מסקנה העולים במישרין או בעקיפין מהדוח אינם עולים בקנה אחד עם ניסיונכם או ידיעתכם האישית או בכל הערה נוספת, אנא פנו אל מידות - info@midot.org.il

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי

עמותה רשומה מס' 580394229
דוח מס' 7 | חשון תשס"ט | נובמבר 2008

דוח אנליזה

מידות שיקוף ודירוג מלכ"רים
חברה לתועלת הציבור

תוכן העניינים

Index

1. תמצית האנליזה
2. שיקוף
3. דירוג
4. רקע
5. ניתוח הסביבה
6. נספחים

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי

עמותה רשומה 580394229

הכנה ערכית להתמודדות עם אתגרים בצבא ובחיים לבוגרי תיכונים דתיים מרקע
סוציו-אקונומי נמוך

תחומים: **חינוך ומחקר** | דת | חינוך | סיוע לילדים ונוער במצוקה

גודל: S M L XL

מידות לחיזוק V

- הוועד המנהל אינו מנהיג ומוביל את הארגון
- הארגון אינו עובד לפי תכניות עבודה ברמה הארגונית
- תלות ארגונית גבוהה במנהלים הבכירים
- יציבות פיננסית נמוכה וחוסר תכנון פיננסי לטווח הרחוק

מידות חוזקה A

- מודל עבודה המצליח לייצר השפעה חברתית גבוהה בהתאם למטרות הארגון
- תהליכי מדידה מעמיקים המבוצעים באופן תדיר
- מכוונות גבוהה למתן מענה לצרכי קהל היעד ולשביעות רצונו
- תשתית פיזית המאפשרת לארגון לקיים את פעילותו ברוחה

A-

אתיקה
Ethics

B

כספים
Finance

B+

מערכות
Systems

B+

אנשים
People

B+

אופק
Horizon

B+

מדד מידות

תעודת זהות

פעילות

היקפים

אנשים

הארגון:

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי
The Mechina Program of the Northern Negev
ת.ד. 57, שפיר | 08-8600024 | www.mechina.org.il
שנת ההקמה: 2002 | שנת הרישום: 2002
נציג: נפתלי קנדלר, מנכ"ל naftali@mechina.org.il

קהלי היעד:

תושבי פריפריה, צעירים, דתיים, אוכלוסיות במצוקה וסיכון

ייעוד:

להפעיל מכינה קדם צבאית המחנכת להצלחה בחיים ולתרומה לחברה בצבא ובאזרחות, לנוער תלוש מעצמו ומזהותו, מעיירות הפיתוח והפריפריה

מטרות:

- 1) להקנות לבוגר המכינה כלים ויכולת להתבוננות פנימית באישיותו, בתכונותיו, במידותיו ובנטיית נפשו, לגילוי שליחותו וייעודו בעולם.
- 2) להקנות לבוגר המכינה הרגלי התחשבות בזולת, מעורבות חברתית מתוך הקשבה לזולת ואמפטיה, לנכונות לנתינה ולחיים למען הזולת.
- 3) להקנות תחושה של חיבור לתהליכים המתחוללים באומה, עידוד התלמידים לראות עצמם כחלק מהכלל ואת תרומתם לאומה כולה.
- 4) לחנך את בוגרי המכינה לחיות חיים של תורה ואמונה, לראות בדור זה זמן של גאולה ולהיות עובדי ה'.
- 5) להכשיר בוגרים אשר ישרתו שירות משמעותי בצה"ל, מתוך רוח אמונית וציונית.
- 6) יצירת מנהיגות מקומית של בוגרי המכינה בעיירות הפיתוח.

אישורים:

א:46 √ הסדר לתרומות מחו"ל: √ אישור ניהול תקין: √

פרויקטים מרכזיים:

מסגרת חינוכית המהווה בית חינוך מקיף בתנאי פנימייה ומפעילה לימודי קודש, תכניות הכנה לצבא, לימודים בנושאים כלליים, טיולים וסיורים, התנדבות בקהילה ופעילויות חברתיות.

איזור פעילות:

מרכז, דרום

התנדבות:

ההסתמכות על מתנדבים - נמוכה

מוטבים:

מוטבים ישירים בשנת 2007: 46
מספר מצטבר של מוטבים ישירים: 200

גודל הארגון

S	M	L	XL	גודל הארגון
S	M	L	XL	גודל תקציב
S	M	L	XL	ותק
S	M	L	XL	פריסה גיאוגרפית
S	M	L	XL	משרות ומתנדבים
S	M	L	XL	מוכרות ציבורית

מקרא בעמוד 17

יו"ר:
מס' חברי ועד מנהל:
מנכ"ל:

הרב יעקב לוין | שנת מינוי: 2002
3
נפתלי קנדלר | שנת מינוי: 2002

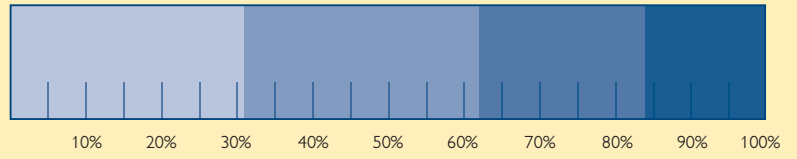
סה"כ עובדים

19
14
5
10
5

עובדים במשרה חלקית
עובדים במשרה מלאה
סה"כ משרות
סה"כ מתנדבים

הכנסות

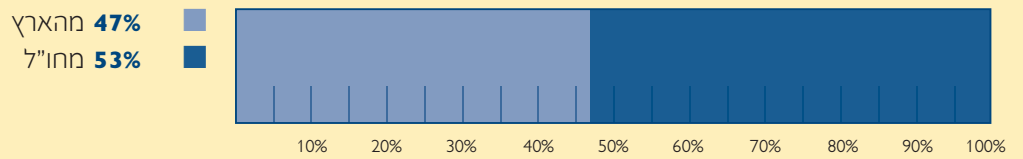
הכנסות (2007, באחוזים)

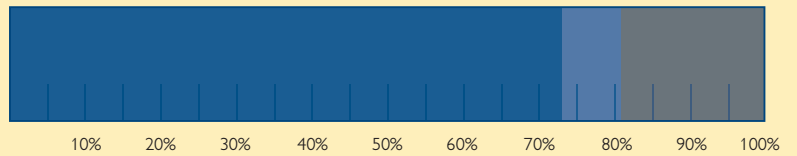
פילנתרופים עיקריים (2007):
 קרן ויינברג, קרן גלנקור, הסוכנות היהודית

הוצאות

מקור התרומות (2007, באחוזים)

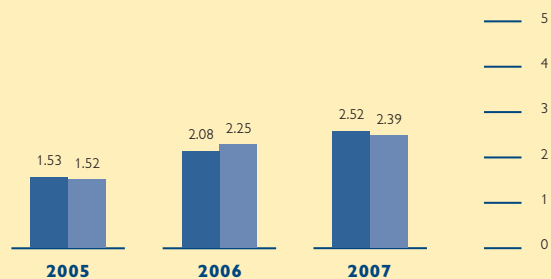

הוצאות עיקריות (2007, באחוזים)

שלוש המשכורות הגבוהות ביותר
 (2007, אומדן ברוטו חודשי ממוצע, טווח):
 1. 12,000-15,000 ₪
 2. 12,000-15,000 ₪
 3. 6,000-9,000 ₪

הכנסות והוצאות שנתיות במיליוני ₪ (הכנסות ■ הוצאות):

דירוג

B+

מידות ארגוניות

אופק

למכינה חזון מגובש ומנוסח היטב. קיים חוסר הסכמה בין המנכ"ל לבין ראש המכינה לגבי הגדלת מספר התלמידים מתוך הכרה בכך שהדבר אמנם יסייע במימוש החזון של המכינה אולם יבוא על חשבון היחס האישי לתלמיד. מבחינה תוכנית-חינוכית, לארגון מודל עבודה מוגדר ותוכניות עבודה מקצועיות ברמה השנתית, החודשית והשבועית. עם זאת, לא קיימת תוכנית עבודה ארגונית וגם מטרותיו המוצהרות של הארגון מתייחסות להשפעה על הפרט, כלומר חניך המכינה, ולא להשפעה המצטברת של כלל הפעילות. שביעות רצון המוטבים נמצאת בראש מעייניהם של אנשי המקצוע ובבדקת באופן תדיר. היחס האישי, ההיכרות והמעקב אחר כל תלמיד מאפשרים בדיקה של צרכי המוטבים וקיימת נכונות ארגונית להשתנות בהתאם לכך. כמו כן, ישנה בדיקה מעמיקה של ההשפעה החברתית של הארגון ושל תפוקותיו.

אנשים

חברי הוועד המנהל בעלי פוטנציאל לתרומה משמעותית לארגון אולם אינם מעורבים מספיק על מנת לממשו - הם אמנם מעודכנים בנושאים מהותיים למכינה, אך הוועד אינו מוביל ומכתיב את סדר היום. נראה כי לא קיימת בארגון הבנה של תפקידו של ועד מנהל, כנושא המרכזי באחריות כמקובל וכנדרש.

במכינה, כמקובל במוסדות מסוג זה, קיים מודל של ניהול משותף, כך שסמכויות הניהול נחלקות בין ראש המכינה, האחראי על הפעילות החינוכית, לבין המנכ"ל, האחראי על התחומים התפעוליים והפיננסיים. השניים משלימים זה את זה ביכולותיהם ובאישיותם בהתאם לחלוקת התפקידים. קבלת ההחלטות בארגון נעשית במשותף גם במקרים בהם קיימת מחלוקת הנובעת מהשקפות עולם שונות. שני המנהלים מניעים תהליכים אסטרטגיים בארגון, אך נראה כי מקומם המרכזי אינו מאפשר מקום לגדילה והתפתחות של אנשי צוות אחרים, בעיקר בתחום החינוכי. תחלופת הרבנים גבוהה יחסית, כנראה כתוצאה מאופי המשרה האינטנסיבי והתובעני. חשוב לציין כי מנכ"ל המכינה עבר לעבוד בחצי משרה כמנהל האדמיניסטרטיבי בישיבת אור עציון.

B+

B+

שיקוף

דירוג

רקע

ניתוח הסביבה

נספחים

מערכות

בשנת 2007 עבר הארגון מקרית מלאכי למבנה מרווח בעין צורים. המעבר היה כרוך בויתור אידיאולוגי על התמיכה בעיר שליוותה את המכינה מתחילת דרכה, אולם הביא לשיפור משמעותי בתנאים הפיזיים ולהתאמת התשתיות לצרכי המכינה. המעבר אפשר קליטת תלמידים ואנשי צוות נוספים ובכך סייע בקידום החזון. חלק ניכר מיצירת השינוי התפיסתי וההתנהגותי בקרב תלמידי המכינה נובע ממעורבותו העמוקה של ראש המכינה בחיי התלמידים. ניכר כי קיימת תלות גבוהה בו, אך עם העלייה במספר התלמידים מעורבותו הישירה צפויה לקטון בשעה שמעורבות שאר הרבנים תגבר. הדבר בא לידי ביטוי כבר בשנה הנוכחית. מודל העבודה המקצועי הוגדר ותועד לפני כשנה, אך מערכי השיעור נבנים על ידי כל רב בעצמו, אינם משותפים לכולם ולכן אינם משמשים משאב ארגוני. נראה כי הארגון מכיר היטב את השדה בו הוא פועל וכן משתף פעולה עם ארגונים אחרים: מכינות מקבילות, צה"ל, וארגונים נוספים הפועלים לקידום מטרות דומות מול קהל היעד שלו.

כספים

לארגון תמהיל מגוון של מקורות מימון, כאשר ההכנסות העצמיות - מתשלום שכר לימוד - מהוות כרבע מכלל התקציב. משרד החינוך מהווה מקור הכנסה יציב ומחויב, אך מעבר אליו, לא קיימת התחייבות לתמיכה לטווח הארוך מצד גורמים נוספים. הכנסות הארגון מנוצלות מיד לצורכי הפעילות באופן שאינו מאפשר מרווח נשימה. שני גורמים אלו עלולים לפגוע בעתיד ביציבותו הפיננסית של הארגון. בשנתיים האחרונות, גדל תקציב הארגון בעקבות הוצאות המעבר לעין צורים והגידול במספר החניכים. התכנון הפיננסי הינו לטווח הקצר בלבד, ונוגע למגבלות התקציב, ולא קיים תכנון פיננסי אסטרטגי לטווח הארוך.

אתיקה

במסגרת הצהרת אתיקה שנמסרה ל"מידות" הצהיר הארגון על פעילות התנדבותית של חניכי המכינה בקהילה וכן על אי קיומו של ניגוד עניינים כלשהו. הפתיחות כלפי צוות "מידות" בתהליך הדירוג בלטה לטובה באופן יוצא דופן. כחלק מהתהליך התגלו אי התאמות בדיווח לרשם העמותות בין שמות חברי הוועד המנהל והחברים בו בפועל. בנוסף, המכינה מעודדת את חניכיה להשתתפות בהפגנות פוליטיות התואמות את השקפת עולמה, בניגוד להוראות משרד החינוך.

מקרא בעמוד 17

B+

B

A-

שיקוף

דירוג

רקע

ניתוח הסביבה

נספחים

9

מידות חברתיות

מועילות

מספר החניכים גדל מ-46 בשנה הקודמת ל-60 בשנה הנוכחית. במחקר הערכה משנת 2006 שנערך עבור פדרציית ניו יורק ובדק את השפעת המכינות הקדם צבאיות וביניהן את השפעתה של המכינה הקדם-צבאית בקרית מלאכי, נמצא כי השפעתה החברתית של המכינה על מוטביה גבוהה מאוד גם בהשוואה למכינות האחרות. המחקר העלה כי המכינה משיגה את מטרותיה ומביאה לשיפור בהקפדה על התנהגות דתית, ברצון לשרת ביחידות קרביות, במוטיבציה ללמוד לימודים אקדמיים ובתחושת ההעצמה האישית. מנגד השיבו בוגרי המכינה במחקר כי רצונם לשוב לעיירות הפיתוח ושכונות המצוקה נמוך והדבר עלול לפגוע בהשגת מטרת המכינה לקדם מקומות אלה באמצעות יצירת מנהיגות מקומית. הארגון הצליח להשפיע על מדיניות משרד החינוך והביטחון ולקבל הכרה רשמית כמכינה קדם-צבאית על אף טענתם הראשונית כי הוא מתאים יותר להיכלל בסל השיירות של משרד הרווחה.

מובילות

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי היא הראשונה שפנתה לאוכלוסיית בוגרי התיכונים הדתיים וסיפקה עבורם מסגרת המשך דתית טרום צבאית. עד אז הדעה הרווחת הייתה כי לא ניתן לספק מסגרת המשך הכוללת לימודי קודש גבוהים לאוכלוסיה זו. בעקבותיה נוסדו שלוש מכינות נוספות הפונות לאותו קהל יעד ומציעות מסגרת דומה. לארגון מוניטין מקצועי טוב הבא לידי ביטוי בהזמנה של בתי הספר התיכונים הדתיים את המכינה לפעול לגיוס תלמידיהם. הערכת הרשויות באה לידי ביטוי בכך שצה"ל מאפשר למכינה, באופן חסר תקדים, לשלוח מספר תלמידים בשנה לתהליכי מיון חוזרים בצה"ל, על מנת לשנות דירוגים נמוכים שנקבעו להם (קב"א/דפ"ר). כהונתו של הרב דרוקמן כחבר בוועד המנהל מוסיפה למוניטין של הארגון בקרב הציבור הדתית לאומית. הארגון מקיים שיתופי פעולה מקצועיים עם מכינות אחרות ושותף בקואליציה של המכינות הפונות לאותו קהל יעד שמטרתה ביסוס מעמדן בעולם המכינות, ופועל בשיתוף עם "מעגלים" בגיוס החניכים. חרף מאמציה של המכינה, שיתוף הפעולה עם עיריית קרית מלאכי לוקה בחסר ואף גרם לכך שהמבנה הפיזי לא נמצא בה. עלולות להיות לכך השלכות על תדמית המכינה כמחוברת לעיירת פיתוח.

המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי (להלן "המכינה") הוקמה בשנת 2002 על ידי חברי הגרעין התורני בקרית מלאכי כמענה לצורך במסגרת המשך מתאימה לבוגרי תיכונים דתיים. קהל היעד של המכינה הינו בוגרי בתי ספר תיכוניים, יוצאי עיירות פיתוח והפריפריה, מרקע סוציו-אקונומי בינוני ונמוך. "המכינה" שמה לעצמה למטרה להפעיל תכנית הדומה למקובל במכילות קדם צבאיות דתיות אחרות, אך מותאמת לקהל היעד שלה ועוסקת בבניית זהותם האישית של החניכים וזאת באמצעות הפעלת מסגרת לימודית ופעילויות חברתיות.

הסוגיה החברתית

סוגיית המוטיבציה לשירות בצה"ל מעסיקה גורמים רבים במערכת הציבורית זה זמן רב בעיקר נוכח הנתונים המצביעים על ירידה בשיעורי הגיוס¹. בשנת 1988 בדק הרב אלי סדן את רמת המוטיבציה לשירות צבאי בכלל ולשירות משמעותי בפרט במגזר הדתי-לאומי. סדן מצא כי בוגרי החינוך הדתי הנם בעלי מוטיבציה גבוהה לשירות משמעותי בצבא ביחידות מובחרות, אולם הם חסרים את היכולות האינטלקטואליות והמנטאליות הנדרשות להתמודדות עם החשיפה לאורח החיים החילוני. בעקבות החשש מהיפלטות מהחברה הדתית במהלך השירות הצבאי, העדיפו רבים מהם להישאר במסלולי שירות משמעותיים פחות. מתוך כך, החליט סדן להקים מסגרת טרום-צבאית שתספק מענה לאתגר זה, רעיון שהפך לתופעה רחבה ומקובלת בצינות הדתית ואף התפשט גם למוסדות דומים גם בציבור הכללי.

המכילות הקדם-צבאיות מיועדות לבני נוער אחרי כיתה י"ב הנמצאים בתקופה של בנייה וגיבוש של זהותם האישית והחברתית. כיום, לומדים בישראל כ-2,500 תלמידים בישיבות התיכוניות, מתוכם כ-80% ממשיכים למסגרות המשך טרום צבאיות, כגון מכילות קדם צבאיות וישיבות הסדר. רבים מהם ישרתו בתפקידים קרביים וימשיכו למסלולי פיקוד ולקצונה. לעומת הישיבות התיכוניות, בתיכונים דתיים ישנם כמעט פי שניים תלמידים, אך רק כ-15% מהם ממשיכים למסגרות המשך טרום צבאיות. רובם הגדול אינו משרת בתפקידים משמעותיים בצה"ל ואינו מגיע למסלולי פיקוד או קצונה.

¹ מתוך: נבו, ב. ושור, י. (2002). "החווה בין צה"ל לחברה הישראלית: מיקוד על שירות החובה", החווה בין צה"ל לחברה הישראלית: שירות החובה. פרויקט צבא - חברה, צה"ל והמכון הישראלי לדמוקרטיה, עמ' 36.

מטרות המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי

1. להקנות לבוגר המכינה כלים ויכולת להתבוננות פנימית באישיותו, בתכונותיו, במידותיו ובנטייות נפשו, לגילוי שליחותו וייעודו בעולם.
2. להקנות לבוגר המכינה הרגלי התחשבות בזולת, מעורבות חברתית מתוך הקשבה לזולת ואמפטיה, לנכונות לנתינה ולחיים למען הזולת.
3. הקניית תחושה של חיבור לתהליכים המתחוללים באומה, עידוד התלמידים לראות עצמם כחלק מהכלל ואת תרומתם לאומה כולה.
4. לחנך את בוגרי המכינה לחיות חיים של תורה ואמונה, לראות בדור זה זמן של גאולה ולהיות עובדי ה'.
5. להכשיר בוגרים אשר ישרתו שירות משמעותי בצה"ל, מתוך רוח אמונית וציונית.
6. יצירת מנהיגות מקומית של בוגרי המכינה בעיירות הפיתוח.

פעילויות מרכזיות

- מסגרת חינוכית בתנאי פנימייה המפעילה לימודי קודש, הכנה לצבא, לימודים בנושאים כלליים ופעילויות חברתיות.

ניתוח הסביבה

בישראל קיימות מספר מסגרות המשך עבור בני נוער המסיימים את לימודיהם התיכוניים וחייבים בגיוס על פי חוק: גיוס לצה"ל, שירות לאומי או השתתפות באחת מהמסגרות הבאות בנוסף לשירות הצבאי:

- מכינות קדם צבאיות - דחיית השירות הצבאי בשנה לפחות. מסגרת פנימייתית הכוללת שילוב של לימודים עיוניים וחוויתיים, עבודה התנדבותית, הכנה לצה"ל ופיתוח אישי.
- ישיבות הסדר - שירות צבאי בשילוב לימודים בישיבה.
- שנת שירות - דחיית השירות הצבאי בשנה לטובת פעילות קהילתית חברתית.
- נח"ל (נוער חלוצי לוחם) - מסלול המשלב שירות בחטיבת הנח"ל עם משימות אזרחיות במסגרת גרעיני נח"ל.
- המכללות הטכנולוגיות של חיל האוויר וחיל חימוש - מסגרות תיכוניות ועל תיכוניות מקצועיות וקדם צבאיות, המכשירות תלמידים למקצועות טכניים לפני הגיוס.
- דחיית שירות צבאי - שנת שירות (ש.ש.) והתנדבות בתפקידי הדרכה בתנועת נוער, בתפקידים שונים במלכ"רים או בארגונים אזרחיים אחרים.
- עתודה אקדמית - דחיית שירות צבאי לשם רכישת השכלה אקדמית והתמחות מקצועית בשילוב שירות צבאי מקצועי.

לפי הגדרת משרד הביטחון ומשרד החינוך "המכינות הקדם-צבאיות הוקמו מתוך מגמה להכין את בני-הנוער... לקראת שירות משמעותי בצה"ל, לעודד התנדבות ליחידות קרביות, ליחידות מובחרות ולמסלולי פיקוד וקצונה. להעניק להם חוסן רוחני ופיזי לקראת המפגש עם חיי הצבא, לטפח מנהיגות צעירה, להעשיר את עולמם הרוחני-ציוני, להכשיר בני-נוער הנוטלים על עצמם אחריות, חדורי תחושת שליחות, ונכונים לשאת במשימות ובאתגרים הלאומיים בתחומי הביטחון, החברה, החינוך ועוד".

תמיכת המדינה במכינות מתבצעת על-ידי משרד הביטחון ומשרד החינוך וכוללת הכרה פורמלית, תקצוב, אישור דחיית שירות צבאי ושיתופי פעולה נוספים.

כיום מכירה המדינה ב-33 מכינות, כמחציתן (17) מוגדרות דתיות, והשאר מוגדרות כחילוניות או משותפות לחילונים ודתיים. על-פי נתוני משרד החינוך, בשנת 2007 נקלטו במכינות הקדם צבאיות המוכרות למעלה מ-1,800 חניכים. מנתוני שנתוני הגיוס ניתן להסיק כי מספר החניכים מהווה כ-3% מכלל המתגייסים.

שיקוף

דירוג

רקע

ניתוח הסביבה

נספחים

באתר המכינות הקדם צבאיות מפורסמים נתוני מסלולי השירות הצבאי של בוגרי המכינות ואלה מצביעים על הצלחתן:

- שיעור המגיעים לפיקוד ולקצונה מקרב בוגרי המכינות הקדם צבאיות הוא כפול משיעור המגיעים לפיקוד ולקצונה מכלל המתגייסים.
- שיעור הלוחמים מקרב בוגרי המכינות הקדם צבאיות עומד על 50% מכלל הבוגרים, לעומת 30% מכלל המתגייסים.

מכינות דתיות

על-פי ההגדרה המופיעה באתר משרד הביטחון, המכינות הדתיות "מתמקדות בתחומי העולם הרוחני - ציוני ובהעלאת מוטיבציה לשירות ביחידות שדה...". מכינה קדם-צבאית דתית היא מסגרת שנועדה "לבוגרי ישיבות תיכוניות ובוגרי בתי ספר תיכוניים, ובאה להכשירם מבחינה נפשית... לשירות בצה"ל".

בשנת תשמ"ח (1988) הקימו הרב אלי סדן והרב יגאל לוינשטיין את המכינה הקדם-צבאית הראשונה, מכינת "בני דוד", בישוב עלי שבשומרון. מכינת "בני דוד" הוקמה כמסגרת אלטרנטיבית לישיבות ההסדר. בניגוד לתלמידי ישיבות ההסדר, אשר משרתים בצבא כשנה וחצי מתוך חמש שנים של המסלול, משרתים בוגרי המכינות הדתיות שירות צבאי מלא לפחות.

מסוף שנות ה-90 של המאה ה-20 ועד היום הוקמו מכינות קדם-צבאיות רבות לצעירים דתיים, בוגרי החינוך הממלכתי דתי. מטרת מכינות אלו הן חיזוק הידע והזהות הדתיים של החניכים והכנה לשירות צבאי בסביבה חילונית.

בהתאם לכך מתייחסת תוכנית הלימודים במכינות הדתיות לשלושה מישורים עיקריים:

1. לימודי קודש ולימודי מחשבת ישראל.
2. חינוך לציונות ולגישה ממלכתית למדינת ישראל ומוסדותיה, להכרת הארץ ואהבתה.
3. הכנה לקראת השירות הצבאי, חיזוק הכושר הגופני והקניית מיומנויות ניווט.

מכינות כלליות

בעקבות הקמתן של מספר מכינות קדם צבאיות דתיות, הוקמו בשנים האחרונות בישראל שני סוגים של מכינות כלליות: מכינות חילוניות ומכינות משותפות לחילונים ודתיים.

ב-1997 הוקמה "המדרשה הישראלית למנהיגות חברתית" (מכינת נחשון) בעקבות המשבר החברתי, לפי הגדרת מייסדיה, והיעדרה של מנהיגות חברתית בישראל. המכינה יועדה לבוגרי כיתות י"ב בעיקר מהציבור החילוני אך השתלבו בה גם דתיים.

ב-1997 הוקמה מכינת "בית ישראל", אשר הצהירה על הרצון לשלב במכינה חילונים ודתיים יחדיו, וזאת כדי להיאבק בדיכוטומיה התפיסתית הקיימת

בציבור היהודי-ישראלי של היבדלות בין ה"דתיות" וה"חילונית". מטרת המכינה הייתה לחנך לערכים חברתיים משותפים לכל מגזרי החברה הישראלית. בשנת 1998 בעקבות הצלחתן של המכינות הכלליות הראשונות הוקמו שלוש מכינות נוספות המחנכות למנהיגות בצפון הארץ: מכינת "מיצר" ברמת הגולן, מכינת "הגליל העליון" במעיין ברוך, ומכינת "רבין" במדרשת אורנים. המכינות הכלליות המוכרות כיום כוללות 10 מכינות המיועדות לחילונים בלבד ו-6 מכינות משלבות, המיועדות לחילונים ודתיים כאחד.

הפריסה הגיאוגרפית של המכינות הקדם-צבאיות

מכינות כלליות -

צפון: מעיין ברוך, מיצר, ימין אורד, רבין ומנשרים קלו.

מרכז וירושלים: נחשון, בית ישראל, עין פרת ויפו.

בקעת הירדן: עמי-חי.

דרום: מכינת הנגב-שדה בוקר, אדרת.

מכינות דתיות -

מרכז, ירושלים, יהודה ושומרון: עלי, ארזי הלבנון, אלישע, חוסן ועטרת.

בקעת הירדן: חמדת ומשכיות.

דרום: עצם, קרית מלאכי, בית יתיר, צהלי ומגן שאול.

צפון: קשת יהודה, קצרין, אמי"ת-ראש פינה וכרמי חיל.

מגמות, סיכונים, אתגרים

בשנת 2007 הורתה שרת החינוך, יולי תמיר, על מהלך של קיצוץ בתקציבי המכינות הקדם-צבאיות. בשנת 2008, לאחר לחץ מצד קואליציית המכינות הקדם-צבאיות, ובסיוע חברי הכנסת לבנת ומלכיאור, אושר חוק למניעת הקיצוץ. החוק מבקש להבטיח כי משרד החינוך יעביר סכום קבוע למכינות בגין כל חניך רשום. אמנם האיום הוסר לעת עתה, אך על רקע הקיצוצים החוזרים ונשנים בתקציב המכינות בעבר, ניתן להניח כי המאבק לא הושלם.

מנכ"ל הארגון החל לעבוד בחצי משרה כמנהל האדמיניסטרטיבי של מכינת אור עציון. אין לדעת כיצד ישפיע שינוי זה על תפקודו כמנכ"ל המכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי.

תהליך האנליזה במכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי

תהליך האנליזה במכינה הקדם-צבאית קרית מלאכי בוצע בחודשים ספטמבר-אוקטובר 2008. שלב איסוף המידע ארך כחודשיים, במהלכם נאספו מסמכים שונים מהארגון - דו"חות פיננסיים, תכניות עבודה, בקשות מענקים ועוד. כמו כן נאסף מידע על הארגון ממקורות אינטרנטיים ואחרים. במקביל נערכו ראיונות ושיחות עם גורמים שונים בארגון ומחוצה לו:

- הרב יעקב לוי - יו"ר
- דוד אליאב - חבר הוועד המנהל
- הרב בעז שרמן - ראש המכינה
- נפתלי קנדלר - מנכ"ל
- הרב אריאל יוספוף - רב מחנך
- אלי פינק - מנהל משרד
- עדי פרחן - מנהלן
- יוחנן בן-יעקב - אחראי על המכינות הקדם-צבאיות מטעם משרד החינוך

כחלק מאיסוף המידע נערך יום פעילות מרוכז במשרדי העמותה, בו נכחו יו"ר הוועד המנהל, חבר ועד, המנכ"ל, ראש המכינה, 2 עובדים נוספים ומתנדב. כמו כן נערך ביקור ביום ההורים לרגל פתיחת השנה. כלי איסוף מידע נוסף עליו הסתמכנו הוא שאלון שהועבר בקרב העובדים, עליו ענו 9 עובדים מתוך 11 שאליהם נשלח.

מפתח הדירוגים

מדד מידות = סיכויי הצלחת הארגון לממש את ייעודו

מידות ארגוניות

A = ארגון עם מידות ארגוניות טובות מאוד

B = ארגון עם מידות ארגוניות טובות

C = ארגון עם מידות ארגוניות סבירות

D = ארגון עם מידות ארגוניות נמוכות

F = ארגון עם מידות ארגוניות חלשות ביותר

+ = טווח עליון של הציון

- = טווח תחתון של הציון

גודל:

סולם הגודל הוא שקלול של רכיבים לצורך הצגת המידע באופן בהיר לציבור. הסולם פותח על בסיס למידת וניתוח הנעשה בארגוני המגזר, מחקרים, דוחות והגדרות מקובלות (למעט המוכרות הציבוריות).

הערות	טווחים				היקפים
	XL	L	M	S	
שקלול מרכיבי המשנה. במליוני ש"ח.	50-100	25-50	10-25	0-10	גודל תקציב ותק
בשנים.	15 ומעלה	10-15	5-10	1-5	פריסה גיאוגרפית
לא רלוונטי לארגוני סינגור. מתייחס לפעילות קצה בלבד.	ארצי	רב מוקדי	אזורי	מקומי	משרות ומתנדבים
מספר העובדים בתוספת משקל להיקף המתנדבים.	למעלה מ-50	11-50	3-10	0-2	מוכרות ציבורית
שקלול הערכות הארגון והערכות מידות וכלי מדידה אינטרנטיים.					

מדד | Index

מדד מידות

Midot Index

מידה | Virtue

מידות חברתיות

Social Virtues

אשכול | Cluster

מובילות
Leadership

מועילות
Effectiveness

רכיב | Component

מוניטין מקצועיים
Professional Reputation

תפוקות ותוצאות
Outputs & Results

מוניטין ציבוריים
Public Reputation

שביעות רצון
Satisfaction

ייחודיות
Uniqueness

מידות ארגוניות Organizational Virtues

אתיקה
Ethics

כספים
Finance

מערכות
Systems

אנשים
People

אופק
Horizon

הוגנות
Fairness

יציבות
Stability

תפעול
Operation

ועד מנהל
ומנהיגות
ציבורית

שאיפות
Aspirations

פתיחות
Openness

יעילות
Efficiency

תשתיות
Infrastructures

Board & Lay
Leadership

תכנון
ותכניות
Plans

שקיפות
Transparency

הסתגלות
Adaptability

מנכ"ל
Director

עובדים
Staff

מתנדבים
Volunteers

הערכה
ומדידה
Evaluation &
Measurement

מידות

ארגון מידות שם לו למטרה להשפיע על התמקצעות ארגוני המגזר השלישי ולהשפיע על קבלת ההחלטות של תורמים באמצעות הערכות מקיפות על עמותות ומלכ"רים הפועלים בישראל. הדירוג מתייחס לתחומים מגוונים ומסייע למשקיעים חברתיים בנתינה מושכלת, תומך בבידול הארגונים בשוק התחרותי של גיוס משאבים ודימוי ציבורי שלילי ומציג לציבור הרחב תמונה מלאה על ארגונים שונים הפועלים בארץ.

מדד מידות מבוסס על מודל אנליזה חדשני שפותח בהשראת כלים מהעולם ובליווי גורמים מקצועיים מהמגזר החברתי והעסקי, ביניהם TACK אסטרטגיות צמיחה וחברת דירוג האשראי S&P מעלות. הדירוגים ותמצית ההערכות - שמבוצעים ללא תמורה ובהסכמת הארגון - מוצגים באתר מידות הפתוח לציבור ללא תשלום.

מידות שהוקמה כשותפות ייחודית בין מיטב בית השקעות וג'וינט ישראל הינה ארגון מקצועי, בלתי-תלוי וללא מטרת-רווח המונחה על ידי מועצה ציבורית רחבה בה נציגים מהמגזר השלישי, מעולם העסקים ומהאקדמיה.

מידע נוסף אודות מידות, תהליך האנליזה והעמותות המדורגות ניתן למצוא ב- www.midot.org.il